

SEVERINUL

ZIAR POLITIC SĂPTĂMÂNAL.

Prețul abonamentului :

pe un an . . . . . 8 coroane
 „ 1/2 „ . . . . . 4 „
 „ 1/4 „ . . . . . 2 „
 Prețul unui număr . . . . . 20 fil.

Proprietar și redactor responsabil :

OCTAVIAN BORDAN.

Redacțiunea : Caransebeș, strada Transilvaniei.

Administrația : Caransebeș, strada Parcului 774.

Numărul telefonului : 44.

Manuscripte nu să înapoiază.

Spre prefacere?

La Duminica Tomii în toate trei diecesele noastre încep sinoadele, la cari consistoarele își dau seamă, iar deputații sinodali au să judece munca săvârșită de consistoare, să o încuviințeze, or desaproabe, sau după cum ar trebui, să-i dea îndrumări pentru viitor. Toate chestiunile, ce se țin de biserică se pot tracta aici, fie de administrație, fie de păstorie sufletească.

Dacă răsfoim însă procesele verbale de regulă seci ale sinoadelor noastre, rar vom afla de vr'o desbatere reținătoare la păstoria sufletească.

Și în această întrebare, care nici când nu e, ca în toate celelalte ce sunt par'că ar asculta niște profeții de oracol, cu atâta înlemnire tăcută ascultă aleșii credincioșilor rapoartele consistorialnice. Admirația mută a deputaților te frapează, pe care din când în când o mai împetrițează numai vre-o întrerupere mai de spirit a vreunui guraliv. De se găsește cineva, care să critice, să aibe idei, i se aruncă în față acuza malconținții și 'n cor sar cu gurile asupra lui, fiindcă a avut curajul să le conturbe eterna admirație. Și rapoartele se prăvălesc una peste alta, și „se iau la cunoștință“, vr'un tovarăș de principii și fapte parentează albineasca? muncă a consistorului, diurnele se ridică și deputații sinodali se împărășii poate chiar cu constiința, că și-au făcut datoria. Din toate acestea ar urma, că rapoartele consistoarelor sunt perfecte, deși ni-

meni nu știm, că ar putea săvârși ceva perfect și nici cei dela consistoare nu pot fi perfecți, fiindcă peste tot nu s'a născut omul perfect.

Nu bate prin urmare la ochi, că atâți deputați sinodali discută așa de puțin în aceste mici diete ale noastre Românilor? Dar se va zice, că în sinoade adună e elita cugetării românești! Capetele fiind mai multe, mai multe ar trebui să fie și părerile și în focul discuției mai viue să se curețe aurul adevărului. Sunt atât de estinse diecesele, iar deputați vin din afară, dintre păsurile credincioșilor și ca mandatar al lor să veni să le și reprezinte. Sinoadele ar putea fi și școala de oratorie a neamului nostru. De le citim analele însă, ca corbii cei albi sunt vorbirile bine ticluite și cu miez.

Toate acestea ne dă aparența, că deputații n'au interesul cerut pentru debaterile, ce ar trebui să fie și să le provoace rapoartele consistoriale. Ceeace ar fi datoria deputaților să o facă, să caute a sană relele din biserică, nu se poate ceti. Mai târziu transpiră prin vr'o gazetă, dar fiindcă consistoarele n'au obiceiul să reageze la scrisorile de prin gazete, afacerea rămâne baltă.

În felul acesta se perindează prin sinoadele eparhiale generații după generații, fără ca biserică noastră să aibe folosul așteptat din frumoasa instituție a lui Șaguna.

Vis-à-vis de toate acestea ar fi ceasul cel din urmă, pentruca mai

multă râvnă pentru biserică să se arate în sinoade.

Societatea omenească azi trece prin o criză intelectuală. Cu puternice lovituri deciocan se cearcă a se prăbuși instituțiile societății de azi. Generațiile nouă într'o goană nebună aleargă extrem de curioase spre o *lume nouă*. Omenirea nu mai e mulțumită cu sine de fel. Din multe și nenumărate părți se anunță cu slove roșii: falimentul credinții. Desvoltarea amețitor de repede a științei, îngrămădirea multelor nevoi sociale, cari au făcut mai greu traiul, comunicația lesnicioasă, ce nu cunoaște timp și spațiu au răscolit internul ființei omenești, care în astfel de împrejurări lipsă are de bal-mul credinței. Uluit omul modern cercă lucruri imposibile, fiindcă-i lipsește barometrul aspirațiilor sale: credința.

Și'n aceste momente grele, când învățăturile socialiste cuprind tot mai larg teren, a dispărut curățenia, castitatea din viața bisericănilor. Iar lipsa de moralitate la oamenii bisericii totdeauna a dat ansă să se clătiască credința în sufletele oamenilor.

Nimeni nu poate trage la îndoială, că s'a pornit un curent puternic contra bisericii și dovezile, punctele de căpetenie ale argumentației lor și le iau acești protivnici ai bisericii, tocmai din viața scandalosă a celor dela cărma bisericii. Persoanele din fruntea afacerilor dau vaza, dau demnitatea bisericii. Dacă aceștia nu duc o viață cerută de postul lor, surpă vaza bisericii.

Asupra acestei împrejurări vor avea

CHEAG pentru strângerea brânzei, garantat nestricăcios să află în formă de esență
 (în sticle) și în pravui la

„SEVERINEANA“ societate comercială pe acții în CARANSEBEȘ.

foarte mult și foarte bine să se răsgândească deputații sinodului, ce se deschide azi. Fiindcă azi toată lumea știe, că'n cărma bisericii noastre e și un prelat care și-a tăvălit făgăduința de călugărie prin birturi, care și-a lăsat reverenda prin locuri neiertate feții lui de călugăr și un profesor de teologie nedemn de catedra sa.

În vremea de azi, în care necredința se răspândește ca și buruiana netrebuincioasă, oameni curați trebuie să stea în fruntea bisericii.

* * *

În raport strâns cu chestiile bisericesti se pertractează la sinod și stările școlare din dieceza. Raportul consistorului totdeauna a fost de cifre. Nici o îndrumare, nici un sfat inteligent, nici o dovadă, că cel care-l face, s'ar pricepe la școală, nu se găsește în aceste raporturi.

Și azi toată lumea slăvește mai presus de toate rezultatele, ce le poate aduce școala. Dar, pentruca școala să poată aduce rezultatele dorite, de lipsă e că referentul școlar să fie specialist în ale școlii. Dar la noi cel mai important rezort a fost totdeauna considerat de sinecură pentru vr'un aderent fervent al clicei.

Cunoaștem cu toți marele blam, ce a trebuit să-l înghită consistorul nostru în urma faptului, că referentul n'a studiat legea nouă școlară și s'a jucat d'a combinațiunile. Deși nu e

permis jocul frivol chiar în chestiile școlare...

... Și apoi mai sunt: revizuirea fondurilor, taxelor etc., tot momente, în cari deputații vor avea să ne rege-nereze dieceza.

Vom vedea!

Pentru sinodul eparchial.

Astăzi se adună floarea inteligenței noastre bisericesti, ca să-și împlinească frumoasa chemare, de a cere darea de seamă despre munca dezvoltată în sinul bisericii noastre în decurs de un an. Din toate părțile diecezei noastre sosesc astăzi capetele luminate, oamenii de frunte ai bisericii, trimiși de dreptcredincioșii creștini. Poate că niciodată sinodul eparchial n'a avut zile atât de grele, cum sunt cele din prezent, pentrucă cu inimă liniștită putem afirma, această corporațiune însemnată până acum nu și-a împlinit datorințele, după-cum ar fi pretins adevăratele interese ale bisericii.

În dieceza noastră de mult s'a încuibat spiritul de clică. Niște indivizi fără orice fond moral au pus mâna pe frânele bisericii, au condus nu după principiile sănătoase, nu după cum ar pretins interesele bisericii, ci după cum au cerut interesele lor particulare. Sinodul a devenit papușă în mâinile acestor oameni.

Cu durere observai cum se adună la Dumineca Tomii membrii sinodului

eparchial, ca să iee la...
ce se întâmplă în biserică
rău, și o compătimire
când observai, că în ședința
lui se atingeau chestiuni vita-
biserice și îndată ce se ivea
plăcut pentru vre-un me- ceva
fie din centru, fie din a- oru al clicei,
noscutele cuvinte: „Să, auziai cu-
torului spre competent-erivă consis-
ceata de mameluci striga-afacere-
„Primim, primim“.

Un membru cinstit de curiositate al sinodului eparchial nu-și putea împlini datorința, ca cu conștiința liniștită să fie putut plecă spre casă, pentru că i-se iără ori-ce cale, care duce spre descoperirea unui lucru neplăcut pentru cei dela conducere, i-se denegă ori-ce deslușire, care ar fi clarificat vre-o afacere neplăcută.

Un raportor mai isteț putea să facă raport despre sinodul eparchial al Caransebeșului, fără să fie luat parte la sinod, pentrucă se știă, că 3 zile înainte de sinod se adună așa batjocorita comisiune pregătitoare, care tot sub conducerea celor dela consistor căutau la acte, iar în sinod se primeau propunerile fără ori-ce discuție, fără ca membrii să fie avut cât de cât idee despre cele ce se petrec în sinul bisericii, fără ca să se fi prezentat sinodului o iconă adevărată a celor petrecute în decursul anului în sinul diecezei.

FOIȚA.

LA HRAM.

Schiță din viața Bucovineană.

E Sântă-Măria mică. Razele soarelui se luptă cu ceața de peste sat și luncă. Frunzele palide de pe răchiși, înfiorate de predominarea aspră a toamnei, cad legănându-se prin văzduh spre pământul acoperit cu brumă. Din luncă ies rotocoale de fum, ce se pierd prin ceața sură. Sânt focuri, pe lângă care șed zgriburiți copii ce au venit cu vitele la pășune. Ei șed nepăsători lângă foc, pe când vitele ftămânde se prăpădesc prin lunca deasă, căutându-și hrană.

Dangățul armonios al clopotului de la biserică din sat plutește lin prin valurile văzduhului, iar Toma, păstorul satului, doinește din fluer, merge astăzi gătit la hram la Valea-Sacă, numai el — el singur va rămâne cu oile prin câmpiile singuratice, vărsându-și amarul în fluer. Și Mărioara, aleasa inimii sale, va merge de bună samă, îmbrăcată cu cămașa cea nouă cu altife, la care a lucrat biata tot postul Sântă-Măriei.

Rămurele pomilor palizi se cutremură la adierea lină a vântului de toamnă. Printre nuietele gardului de răchită se joacă razele zburdalnice ale soarelui. Norodul foiește pe hudițele satului. Toți merg la hram. Cete de flăcăi merg în pași cadențați, purtând fiecare

în pălărie câte o tufă de magheran. Duruital surd al trăsurilor, în care se află bătrânii, mămele și fetele gătite cu capul gol, se pierde în zări depărtate. N'ai unde arunca un ac în drumul ce duce la Valea-Sacă, atâta norod curge la hram. Toți is veseli în această zi de sărbătoare, numai Toma ciobanul stă de strajă lângă oile răzlețe. Nu-și află mângâiere acuma nici în fluiet, nici în sunetul tălângilor, ce plutește lin prin undele văzduhului. Dragostea, ard'o focul de dragose, îl face să-și lase oile în câmpul pustiu și să se ducă și el la hram.

Prin marea albastră a cerului de toamnă pierde un cârd de cucoare, ce-și plâng în limba lor soarta amară. Gâlceava vrăbiilor din luncă se îngână cu murmurul părăului sur, pe care plutesc alene frunzele, cărora li-a curmat bruma firul vieții.

Din sat nu se mai aude vuiet de trăsuri; toate hudițele is deșerte. Din când în când se mai aude lătratul amorțit al unei căne sau mugetul plângător al unui vițeluș după mă-sa de la păscătoare.

Toma pășește cu pași răpezi pe hudițele pustii. Ajunge în dreptul casei sale părintești, dar nu intră înlăuntru, unde stă ascuns atâta năcaz și sărăcie. Aici, în această casă scundă, predomnește numai amarul izvorât din inima mâne-sa, văduvă de trei ani de zile, și din pieptul fraged al copilașilor ei. De pe gardul de răchită plecat... rupt, ce încinge această

căscioară afumată, trâmbiță un cucos, par'că vra să-l cheme pe Toma înlăuntru.

Dar el nu intră, ci merge iute înnaște, doar se va întâlni mai de grabă cu Mărioara. Nu se simte cum pășește: parcă zboară. Pe dinnaintea ochilor îi saltă lin chipul român al Mărioarei. Cât de fericit va fi când va jucă la hram hora cu dânsa!

Pe toloaca din marginea satului vede un cal priponit. Cât ai scăpăra dintr'un amnar, se avântă pe dânsul și se pierde ca o nălucă pe miriștile gălbui spre Valea-Sacă. Pletele galbene de subt căciulă lui brumărie fâlfăie în valurile aierului rece de toamnă, iar ochii cei albaștri ca adâncimea mărilor, de supt sprincenele stufoase lucesc ca două oțele. Mustăța-i în spic. În urma roibului sprinten se ridică rotocoale de colb. Din când în când sare câte un iepure de după un plop de strujen și, spăriat taie câmpul spre luncă. Soarele înfocat își scaldă razele în undele Moldovei, care se desfășoară ca o pânză în adâncitura de lângă Valea-Sacă. Roțile morii dela Stoineașă nu mai au odihnă, batăr că-i sărbătoare. Apa verde se strecură lin prin lătocul de pe uluci și lovește răpede aripile roților, ce zguduie întreaga moară. Vântul rece de toamnă urlă a pustiu prin zăplazul din preajma morii. Pe de-asupra ogrăzii morarului, se învârtește un uliu în cercuri mari, iar găinile de supt zăplaz cot-corozesc amarnic. Codrul de trestii de lângă

Mai anul trecut doară dl Budințan ne-a delectat în sinod cu o descoperire *picantă*, când ne-a arătat, că de 20 de ani consistorul nostru presintă sinodului aceleași rapoarte, iar ceata mamelucilor totdeauna a primit cu mare însuflețire rapoartele despre mersul bisericii și au votat celor dela conducere încredere pentru activitatea desvoltată în interesul bisericii.

Scopul sinodului eparchial, după părerea multora, era ajuns, dacă membrii cu cea mai mare conștiințiozitate luau parte la prânziurile celor dela conducere, pentru că cei cu musca pe căciulă își acopereau păcatele cu câte un *prânz*, sau câte o *cină*, de unde mulți dintre sinodalnici se întorceau amețiți de puterea vinului adus anume pentru sinod din Italia sau alte locuri îndepărtate.

Se înțelege, că chiar și regulele buneicuvinte pretind, ca să fie cu considerare față de cel ce te omeneste și numai așa s'a putut întâmpla, că sinodul nostru nici odată nu și-a făcut datorința față de biserică, iar biserică a suferit atât în cele morale, cât și în ce privește biserică.

Să nu facem nedreptate. Am arătat aici activitatea sinodalnicilor mameluci, aici la ei acasă comit în stil mai mic tot păcatele, ce le comit cei dela conducere în stil mare, și apoi doară precunoscut e proverbul: „O mână spală pe cealaltă“. Am avut și avem în sinodul eparchial oameni cu multă

minte și mare înțelepciune, ca Mocsonyi, Badințan, Trăilă, protopopul Lugojuului, cari au și pășit în sinod contra fărădelegilor, cu durere trebuie să amintim, că dl Mocsonyi de ani de zile n'a mai dat pe la sinod, iar ceilalți domni se mulțumiau, că prezentau icoana tristă a bisericii, fără să aibă cuvenita energie, ca să-și lovească în relele ivite, ca să ceară cu toată insistența sanarea relilor din biserică. Avea biserică din dieceza Caransebeșului *mare stâlp* în trecut în dl Coriolan Bredicean, carele mult rău a stârpit în trecut, până când cei dela conducere l-au scos din sinod și numai după penitență de 9 ani s'au îndurat să-l aleagă iarăși, după-ce va fi făcut solemn promisiuni, că va fi *copil* bun, căci dela reîntrarea sa în sinod a devenit cel mai mare mameluc și apărător al fărădelegilor și s'a făcut de râsul lumii cu „*liniștea patriarhală*“.

Așa nu mai poate merge. Biserica e în pericol și datorința sinodului eparchial este să lase la o parte toate considerațiile personale și să îngrijască de existența și înaintarea bisericii.

Un pericol pentru dieceza noastră zace în împrejurarea, că averea nu se manipulează cum ar trebui — dl Mocsonyi în diferite rânduri a atras atențiunea sinodului asupra restanțelor din *convenția episcopescă și spesele deputaților*, dar totdeauna a fost desarmat cu declarația solemnă a episcopului și

a celor dela consistoriu, că se va face ordine. An de an chiar și membrii din comisiunea pregătitoare au constatat faptul îngrijitor, că restanțele cresc, dar cu toate acestea nimic nu s'a făcut, restanțele au crescut din an în an, până am ajuns ca dl *Barzu*, cel mai competent bărbat, să aibă motive a strigă în plenul sinodului: „*Multor defraudanți, cari au furat mii de floreni dela consistor, nici un păr nu li-s'a clintit*“. Triste constatări pentru biserică noastră, și nu ne-a învrednicit Dumnezeu să vedem vre-o îndreptare, ba din contră, cei cu păcatele în spate joacă încă rol de frunte în diferitele corporațiuni, ba sunt chiar încredințați cu misiuni onorifice. Datorința sinodului eparchial din anul acesta va fi să analizeze spusele dlui Barzu, să caute cine și unde sunt acei defraudanți și să-i tracteze după merit, pentru că o biserică numai așa poate înainta, dacă este condusă de oameni cinstiți în toate privințele.

De cele morale nici nu mai putem vorbi. O decadentă pe toată linia. Nimic nu e sfânt în biserică noastră. Lege, cinste, disciplină sunt lucruri recunoscute în dieceza noastră. Cei mai mulți protopopi își fac de cap. Parochiile în multe locuri sunt scoase la licitație și acela le capătă care dă mai mult. Nu sunt aceste vorbe goale, ci niște constatări triste și dureroase și în caz de necesitate le și putem pune la dispoziția celor chemați. Dar nici

apă se pleacă spre pământ în foșnet lin al înfiorarea vântului zburdalnic.

Toma dă drumul calului la marginea satului Valea-Sacă și să grăbește spre horă. Toate hudițele satului roiesc de hrămari. Casele văruite frumos și încinse cu brăie albastre pe deasupra prispei se înalță și ele parcă vesele. În toată ograda, vezi câte trei-patru trăsuri de-ale hrămarilor, cari se veselesc în casa împodobită cu ștergăruțe și lăicere de lână.

Toma ajunge la horă. Împrejur, numai brazi cu steaguri în trei colori. Tineretul plutește lin în valurile horei, iar strigăturile flăcăilor se pierd în depărtările surde. Mărioara încă joacă, da, încă cu Ion, fruntașul satului. Amândoi rād și-și șoptesc la ureche unul altuia. Poate l-a lăsat pe Toma și s'a dai în dragoste cu Ion!...

Cum stă hora, se despărțesc zâmbindu-și dulce. Toma aleargă ca un fulger la Mărioara, o cuprinde blând de subsuori și-i spune dragostea ce-l arde, dezmiardându-i ochisorii negri de supt sprincenele împreunate și buzele rumene. Dar ea — ea nu mai zâmbește ca altă dată, ci desprinde mâinile lui Toma de pe trupul ei fraged, se uită odată la dânsul pieziș apoi merge în brațele lui Ion, în cealaltă parte a horei. Toma se uită blând după dânsa, dar, când o vede în brațele lui Ion, înghițește un nod de amar crâșnind din dinți, se întoarce în altă parte,

și se duce. Inima-i zvâcnește din ce în ce mai tare. Un puhoiu de gânduri uricioase i-au năvălit de-odată în cap. Nu știe, merge pe pământ ori zboară, căci toate i se învârtesc înaintea ochilor palizi. Îl năbușesc lacrimile.

Culmile dealurilor se înroșesc de săgețile soarelui de asfințit. În depărtările nemărgenite răsar din când în când unghiuri de cucoare.

Peste liniștea văilor se lasă o boare fumurie. Freamătul de seară pornește peste lunca veștedă, de unde țipă cristelul răgușit. Soarele a dispărut după munții albaștrii.

Drumul dintre Valea-Sacă și Dudăieni, unde stă zbârlită căsuța, în care-și plânge mama lui Toma soarta amară, e plin de hrămari, ce vin spre casă cântând cu chef.

Pe bolta cerului siniliu se ivesc stelele una câte una. Ici-colo pe la case apare câte o luminare Căni, înspăimântați de vuietul hrămarilor, latră amorțit.

Nu știi pe unde a mai umblat bietul Toma, dar acum iată-l în hanul din mijlocul satului. Șede singur la un colț de masă cu o sticlă de rachiu înaintea. În han e strînsă multă lume și e zarvăt mare. Țiganul Bibu cântă din laută, pe când Clonț înfioară coardele cobzei c'o pană de găscă. Cântă brăul. Toți joacă cuprinși de după cap, rād și se veselesc, numai Toma stă supărat uitându-se la lampa murdară atârnată de grindă. Jidovul

nu-și odihnește cărând băutura, clipind des din ochi și scărpinându-și barba roșă. Razele lampei se strecoară afară prin ochiurile zoioase ale fereștelor. Te innădușă mirosul greu de băuturi și tutun.

Toma, amețit de băutură, se ridică din colțul mesei ude, iese din han și se pierde legănându-se prin valurile întunerecului rece de toamnă, îngânând frânturile de cântec:

Inima de putregaiu,

N'am un cuțit să te taiu...

Rabdă, inimă, și taci,

Că tu toate mi le faci...

Mihail Oltescu.

CUGETĂRILE UNEI REGINE.

De Carmen Silva.

Perii albi sunt spuma care acopere marea după furtună.

*

Nici odată nu poți fi obosit de viață; nu ești obosit decât de tine însuși.

*

Fiecare faptă a noastră este răsplătită, ori pedepsită; numai că noi nu înțelegem.

*

Ceace deosebește pe om de fiară este bănuiala.

*

O femeie neînțeleasă e o femeie care nu înțelege pe alții.

n'avem lipsă de probe, pentru că târguiala se face la lumina zilei, ba atât de publice, că nu mai e secret nici pentru cei dela conducere.

Cea mai bună dovadă, că multe lucruri necinstite se petrec în biserica noastră sunt cele mai proaspete întâmplări din Caransebeș. Să vină un comisar ministerial, să inspecteze câteva zile să scoată la lumina zilei lucruri îngrozitoare, cari ani de zile s'au petrecut înaintea ochilor episcopului, fără a fi înfrânate, să se constate, că chiar și averea bisericii a fost știrbită, apoi în urma celor constatate și sub greutatea dovezilor să fie chiar și episcopul, cel mai înțelept, cel mai cuminte episcop al nostru, mâna dreaptă a marelui Andreiu, episcopul Popea, să fie silit a se retrage dela conducere, iar cei păcătoși, fără multă șovăire să ceară trecerea la binemeritata penzie, oare nu denotă toate acestea un mare grad de decadentă în biserică? Oare va mai putea exista și rezistă mult timp o biserică, carea nu e clădită pe bazele puternice ale moralității?

În urma celei mai proaspete ordinațiuni ministeriale cei păcătoși au cam tras consecvențele faptelor lor, numai cel mai păcătos, profesorul hulitor de Dumnezeu, cel ce a creat stările de astăzi, mai crede a se susține prin protecția neamului dela Lugoj, cari ar fi declarat, că mai bine jertfesc constituția bisericească, decât pe drăguțul lor nepotel. Noi în interesul bineprinceput al bisericii dăm sfatul membrilor sinodului eparchial, ca fără ori ce cruțare să curețe tot ce e rău și stricat din sinul bisericii, ca iarba rea, buruenele să peară de pe ogorul bisericii noastre și punându-se frânele bisericii noastre în mâni viroase și cinstite, biserica să se ridice la înălțimea reclamată de învățăturile sale sublimе. Dacă așa vor lucra membrii sinodului eparchial, existența bisericii noastre este asigurată, în caz contrar mergem cu pași repezi spre . . . perire.

Cine nu vrea pacea?

În diecesa noastră de mult a dispărut pacea și liniștea. Lupte înverșunate au desbinat inteligența noastră în mai multe tabere, având fiecare pe partea sa câte o parte dintre credincioși, cari își alimentează sufletul din același izvor al patimilor, al urei neimpacate și a dorului de răsbunare.

Și cu toții o știm că aceste stări deplorabile din diecesa noastră datează de când călugărul prea cuvios Dr Traian Badescu a legat alianță cu profesorul de teologie Dr Petru Barbu luându-și drept țintă a acestei alianțe nimicirea tuturor acelor, cari nu pot pune jurământ pe alianță lor. Acest duumvi-

rat a luat la goană toate persoanele cari au arătat oare care independență și în această pornire sălbatică au trecut peste lege și ecuitate, peste legile moralității, și a bunei cuviințe; au uitat de poziția și chemarea lor cu un cuvânt nimic nu i-a putut reține în avântul pornirilor lor. Lumea a stat încremenită privind opera de distrugere a acestor indivizi, cari și-au uitat nu numai de cele mai elementare principii a învățaturii creștinești, ci și-au uitat chiar de Dzeu. N'a existat nici un mijloc, fie acela cât de respingător, pe care să nu-l fie folosit acest duumvirat, dacă puteau să aștepte chiar și pe cel mai neînsemnat succes al planurilor lui diabolice.

Și soarta rea a diecesei noastre a hotărât, ca acești indivizi să pună mânăpe conducerea acestei nefericite diecese și așa având la îndemână și o considerabilă putere și o ceată însămnată de suflete supuse și ticăloșite la dispoziție, opera lor monstruoasă a înaintat cu mai multă siguranță, iar rezultatul acestei opere e totală decadentă morală și materială a diecesei precum și lupta pe viață și pe moarte a diferitelor tabere dintre credincioșii bisericii.

Și nici o putere n'a putut să-i oprească pe numiții indivizi și să-i întoarcă dela calea atât de dezastruoasă pentru biserică și diecesă. Cu groază și cu inima zdrobită de durere priviau cei cu tragere de inimă pentru biserică și instituțiunile ei, cum în diecesa noastră toate merg spre decadentă în ruină și cum această dieceză a devenit de râsul lumii.

În sinoadele eparchiale de acum 2—3 ani s'a ridicat câte o voce, cerând dela capul diecesei ca acesta să se întrepună cu toată autoritatea poziției sale și să restabilească pacea împăcând spiritile îndârjite pentru că în modul acesta să se reiee firul muncii binefăcătoare pentru diecesă și biserică. A fost frumoasă această încercare de a deosălbătăci spiritele și a reintroduce pacea în bună înțelegere între frați. Doar suntem în biserică, de unde numai iubire și dragoste trebuie să se reverse asupra credincioșilor. Durere însă, că această încercare atât de salutară a rămas fără nici un rezultat. Episcopul diecesan a primit asupra sa însărcinarea de a face pace, persoana duumviratului a pus însă toate în mișcare pentru a împede efectuarea împăcării. Eră adecă în interesul bineprinceput al acestui monstruos duumvirat, ca pacea să nu se să facă, pentru că prin eventuala pace i-s'ar putea lua puterea din mână.

În sinodul eparchial de acum 2 ani vărând o parte din cei mai de vază deputați sinodali, că prin mijlocirea episcopului nimic nu se poate ajunge în privința împăcării dorite s'au decis ca ei inși să intervină. S'a ținut spre scopul acesta mai multe conferințe de caracter intim, unde s'au discutat modalitățile încercării de împăciuire și deoarece cei mai mulți erau de credința, că dacă ar succeda a împăca pe Dr Traian Badescu cu Dnu Iosif I. Olariu, prin aceasta împăcare personală s'ar produce o împăciuire generală. — Resonarea n'a fost greșită.

S'au ales 2 comisiuni, cu scopul ca o comisiune să meargă la Dr. Traian Badescu iar alta la Dr. Iosif I. Olariu. Ambele comisiuni s'au prezentat la numiții domni, cărorora cu seriozitatea convenită li-s'a spus scopul prezentării rugându-i ca în inte-

resul bunei înțelegeri să pună la o parte ori ce interes personal, să se lapede de orice simțământ, care nu poate fi adus în concordanță cu interesele generale și cu învățăturile creștinești și mai ales spre scopul de a-și pune puterile lor în munca binefăcătoare pentru biserică să-și întindă unul aluia mâna de împăcare pentru ca împreunând fiecare capacitatea sa în comuna conlucrare pentru binele bisericii, prosperarea și înaintarea acesteia să fie cu atât mai mult asigurată.

Și care a fost rezultatul acestei salutare încercări a comisiunilor esmise de a efeptui împăcarea? Comisiunea esmisă la Dl Dr. Iosif I. Olariu n'a trebuit mult să accentueze necesitatea și urmările binefăcătoare a realisării împăcării proiectate, pentru că Dl Dr. Iosif I. Olariu s'a declarat gata a întinde mâna de împăcare fără nici o condiție și fără a reflecta chiar și la eventuala promovare, ce i-se pusese în vedere, din partea comisiunei, dacă n'ar face greutăți realizării împăcării.

Pentru dl Dr. I. Olariu a fost de ajuns amintirea interesului general, pentru ca să se supună cu toată dragostea dorinței atât juste și atât nobile. Și eră și datorința unui preot, unui călugăr și unui director de teologie ca așa să purceadă, pentru că atunci, când interesul bisericii, în a cărei serviciu stă, reclamă oare-care sacrificiu personal, acest sacrificiu fără cea mai mică esitare trebuie adus, pentru că interesele personale trebuie să piară dinaintea intereselor obștești.

Nu atât de norocoasă a fost comisiunea, ce s'a prezentat la Prea cuviosul părinte Dr. Traian Badescu, care ca preot, călugăr și dignitar bisericesc are tot aceleași datorințe față de biserică sa. La început Prea Cuviosul s'a arătat aplicat a împlini justa dorință, ce i-s'a comunicat, a cerut însă timp de gândire. În acest răstimp s'a consultat cu fratele său de cruce, cu nedespărțitul amic și prieten Dr. Petru Barbu, iar rezultatul acestei consfătuiri nu putea fi altul decât oglinda adevărată a stării sufetești a acestor bisericieni.

Pentru ca să informeze comisiunea despre hotărârea sa Dr. Traian Badescu să prezintă înaintea acesteia, care-l așteptă în una din chiliile hotelului Lichtneckert, noaptea la 11 oare. Fiecare membru al comisiunei eră convins, că nu poate fi alta hotărârea unui protosincol și asesor bisericesc, decât aceea, că căldura iubirei creștinești, ce trebuie să încălzească sufletul fiecărui creștin adevărat și cu deosebire a unui dignitar bisericesc, va nimici din rădăcini orice simțământ de altă natură și că și Prea Cuviosul nu poate să se decidă decât pentru pace. În comisiunea aceasta face parte: protopopol Lugojului, Ioan Budințian, Trăilă și încă alți membrii de valoare a sinodului. După o convorbire de vre-o câteva minute cu susnumiții domni: Dr. Traian Badescu într'un ton brusc și necuviincios le spune acestora, că afacerea e de natură pur privată, că nu permite nimănuia să se amestece în afacerile sale personale. Zicând aceasta își ia pălăria, întoarce spatele tuturora și pleacă neluându-și chiar nici rămas bun dela cei ce în numele bisericii s'au apropiat de el, rugându-l să alunge din sufletul său duhul necurat al urei și al dorului de răzbunare.

Își poate fiecare închipui, că ce impresie a avut asupra celor prezenți purtarea nemai pomenit de necuvincioasă a călugărului-bisen, despre care se vorbește că postește rate posturile, dar în sufletul său sălășlușe cea mai neîmpăcată ură, cel mai îvermat dor de răzbunare.

Și călugărul nostru prea cuvios și mai departe își umblă cărările sale însoțit de demnul său frate Dr. Petru Barbu, ambii călăuziți de aceleași simțăminte și de acelaș dor: simțământul urei și dorul de răzbunare.

Cazul dela Șopron.

— Hotărârea înțeleaptă a ministrul Andrassy. —

Hotărârea, ce a adus-o ministrul de interne Andrassy în afacerea dela Șopron, e de mare însemnătate.

La adunarea municipală adecă inginerul a avut să refereze despre niște afaceri publice. Și deoarece inginerii nu pot referă, decât numai în afaceri, cari se întind tare jos în pungă, e foarte firesc, că fiecă membru municipal a voit să fie în curat cu cele ce referă inginerul. Unii nu pricepură bine referada inginerului, care a vorbit numai unguște; dreptaceea cerură, ca inginerul să spue în nemțește referada sa. Ingerul însă nu s'a învoit. Dar adunarea generală municipală întrebată hotărî așa, că inginerul e dator să refereze și în limba, pe care o pricepe mai bine unul sau alt membru, pentru ca să știe, cum să voteze.

Ingerul a apelat hotărârea adunării generale la ministru, iar Andrassy, șeful partidului nostru, decise, că adunarea generală a purces foarte corect, când a zis, că oficianții ei trebuie să refereze și 'n limba, ce mai bine o vorbește un membru sau altul, pentruca fiecine să fie deplin în curat cu aceea, despre ce e vorba.

Astfel a decurs această chestie, care a provocat multă discuție îndeosebi în ziarele 48-iste. Acestea în gura mare s'au năpustit asupra lui Andrassy amenințându-l, că deputații independenști îi vor face front în dietă și în formă de interpelări vor cere, ca ministrul nostru să-și schimbe sentința.

Se va interpelă prin urmare și Andrassy va răspunde. Sperăm, că răspunsul, ce, se zice, îl va da în ședința de Mercuri a dietei, va fi tot atât de înțelept, cât de cumintește a deslegat apelația inginerului iperzelos din Șopron.

Căci felul de rezolvare al chestiunii are bază legală. Dar § 6 din articolul de lege XLIV din 1868 spune apriat, că oficianții municipali au să cunoască limba ținutului, în care sunt aplicați. Prin aceasta nu se știrbește de fel caracterul de stat al limbei maghiare.

Paragraful 6 cere mai mult chiar. Dar în forma, în care e redigiat, nu se poate ezecută, cel puțin deocamdată.

Fiindcă n'avem atâți oameni, câți ar trebui și-apoi e absurd și imposibil a pretinde dela un funcționar, ca să vorbească câte trei limbi perfect.

Ca însă cu graiu viu să se poată înțelege, nu numai, că e posibil, dar să și cere, pentruca afacerile publice să nu sufere. Ce-l costă pe un funcționar, că lămurește și 'n limba maicii vr'unui membru aceea, ce el a scris în limba statului. E foarte firesc, ca să se pretindă aceasta: altcum nici nu-și poate da respectivul membru votul său liniștit în conștiința sa. Va să zică nu numai dreptul legal, ci și cel firesc l'au avut în vedere ministrul Andrassy la rezolvarea chestiunii.

Numai lipsă de tact și liberalism, au dovedit independenștii, când au cerut și cer cu atâta insistență și tărăboi, ca ministrul Andrassy să-și retragă hotărârea.

În modul cel mai corect s'a aplicat § 6 din legea, pentru egala îndreptățire a naționalităților, și e curios, cum chiar partidul patruzecișoptist, care pretinde a lupta pentru egalitate, frățietate, libertate, caută nod în papură.

Ministrul Andrassy a aplicat legea așa, cum trebuie și cum poate fi aplicată. Fiindcă toată lumea trebuie să prevadă, că în forma lor cei 29 de paragrafi nu pot fi executați, ci au lipsă de o rivizuire. Ministrul Andrassy prin hotărârea sa a arătat calea corectă, pe care trebuie să se pornească revizuirea.

Asta ar trebui să fie și idealul gazetelor poreclite naționaliste: să ceară posibilul între marginile dreptului legal și firesc.

Din discuțiile lor însă rămâi cu impresia, că vorbesc de lege, fără să o cunoască în deajunși și poate din o sută nu cunosc 99 inși în întregimea lor cei 29 paragrafi, fiindcă de i-ar cunoaște, ar vorbi și scrie cu totul altcum. Și cănele latră de multe ori la lună noaptea.

Asupra modalităților revizuirii vom reveni într'un articol viitor, când vom încerca să precizăm drepturile limbei noastre.

NOUTĂȚI.

Invierea s'a serbat la noi cu mare pompă. Liturghia cea mare a pontificat-o In. Pr. Cuv. Sa dl arhimandrit Filart Musta, asistat de clerul din loc.

Sinucidere. Sâmbătă dimineața s'a împușcat feciorul lui F. Wottringer, legător de cărți.

Concertul, cel aranjează astăseară „Reuniunea de cântări“ în sala otelului Liechtnekert promite a fi superior. S'au făcut pregătiri foarte conștiențioase. În program sunt mai multe solo predate de persoane rutinate în ale muzicei. După concert urmează dans.

Haramiile dela Dános înaintea tribunalului. Miercuri în 22 l. c. s'a început pertractarea cu țigani bandiți, cari în 19 Iulie a. tr. cu o cruzime nemai pomenită au măcelărit familia crișmarului din pusta Dános. — În 19 Iulie a. tr. noaptea pe la 11 ore un lucrător dintr'o măierişte apropiată a observat, că crâșma lui Ștefan Szarvas de pe drumul către Dános e în flacări. Îndată a trezit mai mulți lucrători și cu unelte de lipsă au mers să stângă focul. Asta le-a succedat pe la mezul nopții, dar a fost mare mirarea lor, când au văzut, că crâșma și locuința lui Szarvas e pustiă. Au intrat dară în chillă, unde apoi s'a desfășurat înaintea lor o vedere îngrozitoare. Într'o odaie au aflat patru cadavre ciuntite grozav. Bandiții blăstămați au omorât adecă pe crâșmarul Szarvas (de 68 ani), pe nevasta acestuia (de 54 ani) fiica lor (de 17 ani) și pe un servitor, Tabányi, cere tocmai trecea dinainte crâșmei și probabil auzind zgomotul, ce venia din crâșmă, spre neferecirea lui a mers spre ajutorul celor atacați. Jandarmaria a deținut vre o 300 de țigani cortorari și e interesant, că abia a fost unul care n'ar fi comis vre-o crimă. Bandiții au fost 5 bărbați și 4 femei. Banda întreagă să ține de familia țigănească Surányi-Kolompár. Păcătoșii toți au ajuns pe mâna legii. Pertractarea va dură vre-o 2—3 săptămâni, căci faraoni neagă și aceea, că sunt pe lume. Numai o fetiță de 14 ani, Róza Lakatos, spune adevărul, alți martori nu sunt. Sentința pe moarte — probabil — nu va fi, căci cel mai păcătos, Kolompár Balog Tuta, încă n'a trecut de 20 de ani, și legea noastră, e atât de umană, încât nu poate pedepsi cu moarte numai pe acela, care pe timpul, când a comis crima, a trecut de 20 ani.

Expoziția aranjată în Lugoj, unde se pot vedea toate articolele industriei de casă din comitatul nostru, e foarte reușită. O mulțime, de obiecte care de care mai drăguțe îți țintesc privirile. Deschiderea solemnă a expozițiunii va avea loc în 3 Mai, oarele 11 și jum. a. m. și va fi zilnic deschisă dimineața dela 9-12 ore, după ameză dela 2-8 ore. Bilete pentru întreaga durată a expozițiunii: de persoană 2 coroane, de familie 4 coroane. Pentru una zi: în ziua deschiderii și a închiderii expozițiunii 50 fil., în alte zile 20 fil.

Tăietor de buzunare. La târgul de țară din săptămâna trecută, Vasile Perneu din Cuștei, tăind buzunarele unui om a vrut să-i fure 10 fl. Poliția l-a prins.

Pentru cei ce suferă de boală de inimă, estea mai bună și mai folositoare apa „Phönix“ dela băile din Buziaș. Această apă admirabilă a renumitelor izvoare din Buziaș, are un efect extraordinar asupra funcționării inimei, de oarece regulează și pune

în circulare sângele. Apa de cură „Phönix“ dela băile din Buziaș, se capătă în toate apotecile, drogueriile și în toate prăvăliile de coloniale.

GLOSE.

Mai de cu vreme a sosit în oraș, la noi comisiunea pregătitoare. Funția ei o cunoașteți: ea a cocoloșit, nu a pregătit adecă și cocoloșeala se poate pregăti.

* * *

Azi vedem și mâne încă vom vedea multe fețe sinodalnice. Să nu credeți, că sinodalnicia ar fi vr'o coloare la față, vr'o ținută 'n teamă, că te va mătură sinodul, știm, că mulți ar avea motiv. Față sinodalnică e acela, care e membru în sinod, indiferent, că tace acolo, or aplaudă, or face față veselă, or acră la vr'un raport...

* * *

Acest sinod va face epocă în istoria diecesei noastree zice unul.

— Sunt însă și *epoce rele*, adaogă un al doilea cu mult sceptism. Noi caransebenii o știm povestea d'a rostul.

* * *

Mai de mult se susține, că numai Caesar era'n stare să facă deodată trei lucruri.

La noi însă d. e. profesorul Barbu are vr'o 6 funcții. Prin urmare dânsul ar întrece chiar și pe Caesar.

— Da, da, observă un cunoscut. Pe când însă la Caesar e vorba, că isprăvea trei lucruri perfecte deodată, ordinațiunea ministerială dovedește, că profesorul Barbu stă tare departe de perfecțiune.

* * *

Una după alta s'au ținut două adunări: întâia adunare generală de primăvară a Comunității de avere și sinodul nostru. Într'una, cea dintâiu s'a adus laude conducătorilor, iar la sinod s'a cetit o lungă tămâiere ministerială.

Și fiindcă sărbătorile Paștilor sunt sărbători de veselie, trebuie să constatăm, că 'n sinod nu poate fi decât indignare, năcaz și supărare.

* * *

Ca și o idilă între atâtea suveniruri grele va lăsa petrecerea, a ce arangiat-o Reuniunea de cântări. Presupunând o împăcare, această petrecere ar putea crește în însămnătatea ei.

* * *

... La petrecerea noastră vor fi mulți... ochi frumoși, toalete mândre, figuri statuenice... așa că afluența va fi foarte mare. Se va petrece bine...

* * *

De fapt dintre zilele acestor sărbători mai multe amintiri îți lasă Dumineca Tomii, fiindcu e petrecere dansantă, iar în un oraș mic dansul e arta cultivată cu drag de mari și mici, ori Lunia Paștilor, când se varsă atâtea parfum, se încheie ori descheie dragoste și comunică tinerii par'că mai viu unii cu alții.

... Noi cei bătrâni admirăm poezia vremurilor de mult trecute.

* * *

1554—1908. kih. szám.

Pályázati hirdetés.

Karánsebes r.-t. városnál üresedésben lévő s 1000 korona évi törzsfizetés és 360 kor. évi lakbérrel negyedévenként ötször ismétlődő 120—120 korona korpótlékkal, valamint a szabályrendeletileg megállapított napi és fuvardijak élvezetével egybekötött városi **mérnöki** állásra ezennel pályázatot hirdetek, s felhívom mindazokat, kik ezek nyugdíj-jogosultsággal egybekötött állást elnyerni szándékoznak, minősítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket **folyó év május hó 16-án** bezárólag hozzám nyújtásuk be.

Elkészetten érkezett, vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

Előnyben oly pályázók részesíttetnek, kik útépitésben, s ezzel összefüggő munkálatokban való gyakorlati jártasságot igazolnak.

A román nyelvnek szóbeli ismerete kívánatos s ennek hiánya esetén, egy évben belüli elsajátítása kötelező.

Megjegyezni kívánom, hogy beválás esetén a mérnöki járandóság rendezése s illetve felemelése iránt a kellő lépéseket megteendem.

Karánsebes, 1908. évi április hó 25-én.

1—2

Bordán Octáv, polgármester.

855 végreh. sz. 1908.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a lugosi kir. járásbíróság 1907 évi V. I. 3915 számú végzése következtében Dr. Jönescu Miklós karánsebesi ügyvéd által képviselt „Sebesána“ takarékpénztár Dalea Jova, Rada Gligore, Zsura Jon és Duma Petru ruzsi lakosok ellen 132 kor. és jár. erejéig 1907. évi szeptember hó 7-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 1410 K-ra becült sertések, lovak, ökrök és egy pálinkafőzőkazánból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a lugosi kir. járásbíróság 1907. évi V. I. 3916 számú végzése folytán 132 kor. tőkekövetelés, ennek 1906. évi május hó 7. napjától járó 6% kamai, 1/30/0 váltódíj és eddig összesen 113 korona 68 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig Ruzson alperesek lakásán leendő eszközzésére **1908. évi május hó 8. napjának délelőtti 11 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Lugoson, 1908. évi április 14-én.

Schiessler Vilmos,

kir. bírósági végrehajtó.

PRELEGERI ECONOMICE

de IOAN GROFȘOREAN

protopretor în comunitatea de avere.

Economia de casă.

VII.

Pregătirea pânei. Pânea se face cu aluățel, ori cu camlău.

Pânea cu aluățel se face așa: când facem pâne, tăiem din aluatul de pâne o pâne—o bucată oarecare, și il păstrăm acoperit în fărină până la trebuință. Dacă din întâmplare făcând pâne ne uităm să tăiem o bucată din aluat pentru scopul acesta, apoi atunci ne putem ajuta astfel, că cumpărăm dela pitar o bucățică de aluat, orică împutăm dela vecini aluățelul de lipsă pentru pâne.

Când facem pânea, luăm bucată de aluățel, o sfărâmam bine în mâni, și apoi o punem în stare sfărîmată într'o oală, în care turnăm preste ea o litră de apă caldă. În oală il lăsăm să stee 3 oare, să se dospească; apoi după aceea sdrobim bine cu mânilor aluățelul în oală, și străcurăm apa prin o pânză curată în troaca, în care facem pânea. Este de lipsă, ca aluățelul rămas în pânză să se strângă cu ambele mâni, ca să iasă tot sucul din el.

După ce am adus aluățelul în rând, apoi cernem fărina de grâu bine prin o sită în troaca de pâne, în care facem cu apa câștigată din aluățel un aluat lângă fărină, pe care il astrucăm cu puțină fărină. Când facem aluatul acesta de pâne, să nu ne uităm, să punem în apă (numai caldă, și nu prea caldă, pentru că atunci se opărește pânea și nu crește, îi se face pogace și sarea delipsă, și anume pentru fiecare pâne, cât prinzi într'o mână.

Aluatul acesta pentru pâne să face de rând sara înainte de culcare, apoi il acoperim cu un mäsaiu alb și curat, preste care punem și o perină ușoară, ca să rămână aluatul cald până ce facem pânea.

Aluatul acesta rămână până dimineața în troacă, când apoi începem să frământăm pânea așa, că preste aluatul făcut de sara turnăm tot mereu apă caldă (și nu prea caldă) și sărată după trebuință, și apoi frământăm pânea din fărina pusă în troacă, până se gată cu totul.

Pânea bine frământată o lăsăm 2 oare să stee în troacă, și anume după aceea rupem aluatul în pâni, il așezăm în coșeriul de pâne, în cari stă puțină vreme, și apoi le băgăm în cuptor, ori țäst să se coacă.

Comlăul pentru pâne de face așa: ferbem apă într'o oală, în care punem o mână de ovăs, foi de ceapă, uscată, și hemeiu o mână bună (numai seculiile de hemeiu, — floarea). Toate acestea le fierbem bine la o laltă, și le turnăm preste 1 chilă de fărină de cucuruz, și o chilă de țărăță, să se opărească bine. După ce toate acestea le-am amestecat bine și se răcesc, sdrobim (rupem în mâni) o chilă de aluățel preste ele, și le frământăm toate la olaltă până atunci, până ce nu se mai vede aluățelul. După aceea punem comlăul acesta la un loc svântat — nici prea cald, nici prea rece —; mâne-zi apoi facem din comlăul acesta bucăți în formă de lopdă, și le punem undeva să se uște bine; după aceea le dărăburim în bucățele mici, le punem iarăși la vânt ca să se uște bine, și apoi după aceea il așezăm într'un săculeț, pe care il acățăm undeva la un loc svântat, și când facem pâne, luăm din acest comlău 1—3 pumni, il sfărâmam bine într'o oală, în care un l litră de apă caldă, și il lăsăm să

stee în oală 3 oare să se dospească; și apoi după aceea sdrobind bine cu mâinile comlăul îl străcurăm printr'o sită, ori altă pânză și cu apa câștigată facem sara aluatul de pâne întocmai așa, cum se face din aluătăl; eară pregătirea pânei cu comlău se face chiar așa, ca și pânea cu aluătăl, precum se vede mai sus.

Se poate pregăti din fărină curată de grâu, ori că se amestecă cu farină de săcară, de orz și de cucuruz.

Dară se poate face și numai din fărină de săcară, ori de orz, numai că pânea de săcară nu crește, și este foarte trândavă și umedă, eară pânea de orz se crapă și se uscă foarte iute întru atâta, încât dacă stă multă toată să sfărimește.

Pânea cea mai bună și sănătoasă este aceea, care se face din fărină de grâu amestecată cu fărina de săcară pentru aceea, pentru că pânea aceasta se mistuește mai ușor, și apoi nu se uscă așa iute, ci rămâne moale și umedă timp mai îndelungat,

Dacă nu avem fărină de săcară, apoi atunci amestecăm aluatul de fărină de grân cu crumpene fierte. Adecă fierbem mai întâiu crumpene cu coaje cu tot într'o oală, ori căldare, și după ce s'or fiert foarte bine, îi curățăm de coaje și îi sdrobim cu mâinele până atunci, până ce se fac cir (aluat). Cirul de crumpene îl putem amesteca, adecă frământă de o dată cu aluatul de pâne sara, când facem aluatul pentru pâne, ori că îl frământăm dimineața, când facem pânea; cu aluatul de pâne dinpreună.

Mămăliga (coleașa) se face așa: ferbem apa de lipsă pentru coleașă într'o căldare, și o sărăm după trebuință. După ce fierbe apa în clocote, luăm din fărina de cucuruz numai câte o mână, și slobozim din mână numai câte puțin în căldare, eară cu cealaltă mână amestecăm în continuu, până ce gătim fărina din mână. Această procedură o urmărim până gătim toată fărina, menită pentru coleașă.

Buneata mămăligei depinde dela aceea, ca să întrebuițăm fărină de cucuruz bine copt, care înainte de măcinare trebuie să-l curățăm de toate boabele mucedede și stricate, cari amestecându-se odată în fărina, ne strică cu totul sănătatea, de oarece în fărina de boabe, mucedede se află germeii diferitelor boale, cari curmă viața omului; mai departe este de lipsă să amestecăm bine și în continuu mămăliga pe foc până atunci, până să rescoace cu totul, pentru că la din contră dacă fărina de cucuruz, și deosebit cea mucedă și stricată, nu se fierbe în deplin atunci coleașă aceasta este otrăvicioasă pentru sănătatea noastră considerând, că este lucru constătat, că pelagra, o boală înfiorătoare, pe care poporul din România o numește buba trânjilor, rana trânjilor, leprică, pecingine rea, jupuială, pârleală, eară în Transilvania o numește boala săracilor, și boala sărăciei,— o capătă omul singur și numai din cucuruz stricat și muced, care boată primejdioasă apoi se sfârșește cu o moarte grozavă.

(Va urmă).

Nr. 1234. — 1908.

Publicațiune.

Pentru aranjarea unui teritoriu de 321 jug. cat. în hotarul Temes Slatina, se aduce la cunoștiința publică, că lemnetul de fag în masa aproximativă de 62.000 metri, se va vinde pe calea publicității.

Cei ce doresc să cumpere această pădure cu deobligământul de a o exploata în timp de 3 ani, în sensul planului de exploatare aprobat sub No. 22.441/1908, sunt provocați să-și susțearnă ofertele lor în scris și prevăzute cu 5000 (cinci mii) coroane vadium cel mult până în 23 mai 1908, la 10 oare a. m. oficiului de economie al Comunității de avere, unde se pot vedea și condițiile de licitație.

Caransebeș, 25 aprilie 1908.

Oficiul de economie al comunității de avere
1-1 a tostului regiment confiniar romano bănățian.

Nr. 620/908 I.

Publicațiune.

Ministrul de comerț cu ordinațiunea de sub Nrul 4479/908 la 13 April 1908, a dispus și permis pardosirea cu peatră a drumului de țară dintre Lugoj—Orșova și anume raionul orașului Caransebeș în lungime de 42.3—44.1 km.

Pentru pardosire s'au pregătit trei oferte alternative:

1. *Pardoseala cyclop pătrată și semi-pătrată, cu spese de 92.290 cor. 65 f.*
2. *Cu pardoseala de asphalt . . . . 87.708 cor. 21 f.*
3. *Pardoseala cu petri pătrate mici . . . 81.576 cor. 40 f.*

Pentru asigurarea efeptuirei lucrările amintite mai sus s'a scris concurs pentru ținerea licitațiunei minuende, care să va țineă 23 Mai 1908 la 11 oare a. m. în oficiul de arhitectură din Lugoj.

Să provoacă deci toți aceia cari voesc să o ia în întreprindere executarea lucrărilor de mai sus, să-și înainteze.

Ofertele dimpreună cu preliminarul de spese și 5% pentru vadiu, până la 10 ore a. m. în ziua amintită mai sus, cu atât mai sigur, căci ofertele inain-

tate mai târziu nu se vor lua în considerațiune.

Vadiul de 5% să poate depune și n numerar, cu ofertul de odată, sau să îpoate depune la perceptorat lângă ofertul documentul, sau quita cu care să dovedește depunerea vadiului.

Lugoj, la 18 Aprilie 1908.

Oficiul de Arhitectură reg. ung.

Mersul Trenurilor

Din Caransebeș la Lugoj pleacă:

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Miercuri și Duminică la 6 oare 2 min. p. m.

Trenul accelerat: la 5 oare 31 min. dim. și 11 oare 21 min. a. m.

Trenul personal: la 4 oare dim., 9 oare 42 min. a. m. și 4 oare 59 m. p. m.

Din Lugoj la Caransebeș sosește:

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Joia și Duminică la 6 oare 32 m. dim.

Trenul accelerat: la 4 oare 50 min. p. m. și 10 oare 29 minute seara.

Trenul de persoane: la 8 oare 48 min. dim. la 10 oare 42 m. a. m., la 5 oare 51 m. p. m. și la 9 oare 47 m. seara.

Din Caransebeș la Orșova pleacă:

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Joia și Duminică la 6 oare 32 m. dim.

Trenul acceterat: la 4 oare 50 m. p. m. și la 10 oare 29 m. seara.

Trenul de persoane la 10 oare 42 m. a. m. și 5 oare 57 m. p. m.

Din Orșova la Caransebeș sosește:

Trenul Expr.-Orient: în fiecare Miercuri și Duminică la 6 oare 2 m. p. m.

Trenul accelerat: la 5 oare 31 m. dim. și la 10 oare 21 m. a. m.

Trenul de persoane: la 9 oare 45 m. a. m. și la 4 oare 59 m. p. m.

In comuna Buzeu

(ROMÂNIA)

se află spre vânzare 573□ metrii, loc din parcela la Nr. 5. Bulevardul Vii-torului.

Informațiuni mai aproape de administra-
ția acestui ziar.

ILUMINAȚIE ELECTRICĂ CU STABILIMENT

pentru castele, edificii economice, fabrici, otele după propriul sistem.

Se poate combina cu apeduct și mașini agronomice.

Multe referințe de primul rang.

Indrumări și pro-
specte dă

SINGER F. și R.

antreprisă de inginerie
și electrotehnică

Budapest, V. Kálmán-utca 15.

TELEFON
63—01.

200 coroane o mașină de scris

MIGNON

cap de operă a tehnicii moderne. Deosebit avantaju: Că ori și cine, fără a învăța, poate scrie. Scriptul îndată și stabil să vede. Construcțiunea mai simplă. Litere de oțel. Copiază și înmulțește. Intre categorii cu ori și care altă mașină mai scumpă. Un an garanție. Impozit de industria privelegiată.

A se comanda prin administrația Ziuariului nostru.

Prima casă de păstrare în Caransebeș.

Întemeiată în anul 1877

cu un capital de C. 500.000

acoardă

Credit personal

precum și

Credit real și cambii

atât pe case de închiriat cât și imobile (pământ) mai departe primește

Depuneri

sub condițiunile cele mai culante.

Prima casă de păstrare în Caransebeș.

„MEHADIA“

Casă de păstrare pe acții în Mehadia.

Acoardă împrumuturi ipotecare replătibile în 10, 15, 20 ani în rate semestrale; împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară, escontează cambii cu 3, eventual cu 2 subscrieri, pe timp de 3 până la 6 luni, acoardă împrumuturi (anticipatiuni) pe amănute și pe efecte. Primește

depuneri spre fructificare

pentru cari solvește 6% interese. Interesele periodice se adaugă în 6 luni, anume la 1 Ianuarie și 1 Iulie a fie-cărui an la capital și se fructifică mai departe. Darea pentru interesele de depuneri o solvește institutul. Depuneri se pot face și prin poștă, având a se indica adresa exactă a deponentului. Rezolvarea urmează cu întoarcerea poștei. Abziceri și ridicări încă se pot face prin poștă.

Direcțiunea.

ANUNCIURI

se pimesc în toate zilele cu prețurile cele mai
:: moderate la administrația foii noastre. ::

TIPOGRAFIA JOSEF JACBOVITS, CARANSEBEȘ.

**APĂ MINERALĂ PHÖNIX
DIN BUZIÁS**

La suferințe de rărunchi și beșică. **intrece toate apă** când ia

NATURAL, PLĂCUTĂ ACRICIUNE (LIPSITĂ DE FIER)
Apă de masă estraordinar de recreatoare.

Recomandată de medici. Recomandată de medici.

Ca apă de cură are efect escelent la morburi de rărunchi și beșică, catar cronic de rărunchi, formațiuni de piatră, precum și morburi catarale de secrețiune.

Prospecte trimite la cerere administrația isvoarelor :

Direcțiunea băilor MUSCHONG în Buziasfürdő.

TOMA FINZ

Măestru lemnar, întreprinzător de zidiri și negustor de lemne în Caransebeș.

Recomand M. On. Public din Caransebeș și jur bine asortatul meu

Deposit de lemne de clădit

de brad, de molin, de gorun și de teiu, de blane de latezi, de trepte, de scânduri de molin ghiluite și ghinuite (gefalzt) pentru padimente, toate deplin uscate, mai departe **Cement de Portland**, carton asfaltat pentru acoperiș, pături de izolare, penru a depărta umezeala pereților, cătrană (boază) și carbolineu cu

PRETURILE MAI MODERATE

Comandele se efectuează prompt și în modul cel mai conștiințios și se expediază în toate stațiunile căilor ferate.

Intreprind clădiri noi: Case de locuit, clădiri de școală, de biserici și de poduri, fac padimente de terrase în biserici și primesc tot felul de renovări la edificii vechi, fac acoperișuri de carton asfaltat în calitate excelentă și pe acoperișuri vechi de șindilă, acoperișuri bine probate.

BAZARUL „LA COROANĂ“

Kohn & Zweig

CARANSEBEȘ

Recomandă prăvălia lor bine asortată în mode, manufacturi și mărfuri curente.

Noutăți de sezon se pot cumpăra totdeauna.

BAZARUL „LA COROANA“

Serviciu prompt și prețuri solide